

Dosarul nr. 2r-285/22
2-18110946-01-2r-02062022

Prima instanță, Judecătoria Strășeni, sediul Central (jud.: T. Andronic)
Instanța de apel, Curtea de Apel Chișinău (jud.: A. Pahopol, V. Mihaila, R.Pulbere)

DECIZIE

22 iunie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Dumitru Mardari
Victor Burduh
Mariana Pitic

examinând recursul declarat de notarul Goncearuc Galina,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Slavova Larisa
împotriva lui Severin Iurie și notarului Goncearuc Galina, intervenient accesoriu
Sîrbu Zinovia cu privire la declararea nulității actului juridic,

împotriva încheierii din 03 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost
respinsă cererea depusă de notarul Goncearuc Galina, cu privire la repunerea
apelului în termen și s-a restituit apelul declarat de notarul Goncearuc Galina,
împotriva hotărârii din 22 noiembrie 2021 a Judecătoriei Strășeni, sediul Central ca
fiind depus în afara termenului legal,

c o n s t a ț ă :

La 15 februarie 2018, Slavova Larisa a depus cerere de chemare în judecată
împotriva lui Severin Iurie și notarului Goncearuc Galina, intervenient accesoriu
Sîrbu Zinovia, solicitând declararea nulității testamentului nr. 4093 din 29 noiembrie
2000.

Prin hotărârea din 22 noiembrie 2021 a Judecătoriei Strășeni, sediul Central a
fost admisă acțiunea depusă de Slavova Larisa. A fost declarat nul testamentul nr.
4093, autentificat de notarul Goncearuc Galina la data de 29 noiembrie 2000 prin care
testatorul Croitor Anna a lăsat moștenire toată averea sa lui Severin Iurie. A fost
încasat din contul lui Severin Iurie în beneficiul lui Slavova Larisa suma de 100 lei cu
titlu de cheltuieli de judecată.

La 20 decembrie 2021 Severin Iurie, reprezentat de avocatul Valentin Ganea, a
depus cerere de apel nemotivată împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând,
admiterea apelului și casarea hotărârii din 22 noiembrie 2021 a Judecătoriei Strășeni,
sediul Central.

Prin încheierea din 01 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, nu s-a dat curs
cererii de apel depuse de Severin Iurie, reprezentat de avocatul Valentin Ganea, și s-a
acordat apelantului termen de 10 zile, din momentul recepționării prezentei încheieri
pentru prezentarea și cererii de apel motivate și a dovezii de achitare a taxei de stat în
sumă de 75 lei. Totodată, s-a comunicat apelantului că în cazul în care nu va lichida

neajunsurile menționate în termenul stabilit, cererea de apel nu va fi considerată depusă și va fi restituită fără examinare, cu toate documentele anexate la acestea.

La 19 ianuarie 2022, notarul Goncearuc Galina, a depus cerere de apel nemotivată împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând, repunerea în termenul de atac, admiterea apelului, casarea hotărârii din 22 noiembrie 2021 a Judecătoriei Strășeni, sediul Central cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

Prin încheierea din 05 aprilie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost acceptată spre examinare cererea de apel depusă de Severin Iurie, reprezentat de avocatul Ganea Valentin și intentată procedura de apel în prezenta cauză civilă.

Prin încheierea din 05 aprilie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost stabilită pentru data de 03 mai 2022, ora 14:00, ședința de judecată în vederea examinării cererii de repunere în termen a apelului declarat de notarul Goncearuc Galina.

Prin încheierea din 03 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău, în temeiul art. 369 alin. (1) lit. b) CPC, a fost respinsă cererea depusă de notarul Goncearuc Galina, privind repunerea în termen a apelului și a fost restituit apelul declarat de notarul Goncearuc Galina, ca fiind depus în afara termenului legal, iar instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen.

La 19 mai 2022, prin intermediul oficiului poștal, notarul Goncearuc Galina, a depus cerere de recurs împotriva încheierii instanței de apel, solicitând admiterea acesteia, casarea încheierii din 03 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău, cu soluționarea prin decizie problema respectivă prin repunerea apelului în termen și remiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel.

În motivarea recursului notarul Goncearuc Galina, a indicat că cauza a fost examinată în absența sa. Despre emiterea hotărârii din 22 noiembrie 2021 a Judecătoriei Strășeni, sediul Central a aflat la 12 ianuarie 2022 și la 19 ianuarie 2022 a fost depusă cererea de apel nemotivată.

Consideră notarul Goncearuc Galina că culpa nedeunerii în termen a cererii de apel se datorează primei instanțe care nu i-a expediat dispozitivul hotărârii.

În conformitate cu art. 425 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Materialele cauzei atestă că copia încheierii din 03 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată la 08 mai 2022 la adresa poștală a participanților la proces, inclusiv la adresa electronică a notarului Goncearuc Galina, indicată în materialele cauzei: galinagoncearuc@mail.com (f.d. 236, Vol. I).

Astfel, recursul declarat la 19 mai 2022 este în termen.

La 02 iunie 2022 în adresa intimaților Slavova Larisa, Severin Iurie și Sîrbu Zinovia a fost expediată copia recursului declarat de notarul Goncearuc Galina, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței (f.d. 25, Vol. II).

Prin referința depusă la data de 16 iunie 2022, Lozovanu Olga, reprezentat de avocatul Lozovanu Olga, a solicitat respingerea recursului declarat de notarul Goncearuc Galina ca neîntemeiat și menținerea încheierii din 05 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) din Codul de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele cauzei în raport cu argumentele invocate în recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi respins, cu menținerea încheierii instanței de apel, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 427 lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Conform art. 110 din Codul de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Potrivit art. 111 alin. (1) din Codul de procedură civilă, actele de procedură se efectuează în termenul prevăzut de lege.

În conformitate cu art. 113 din Codul de procedură civilă, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Conform art. 362 alin. (1) și (3) din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel. Repunerea în termen de apel se face de către instanța de apel în cazurile și în ordinea prevăzute de art. 116.

Astfel, termenul de declarare a apelului prevăzut la art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă, curge de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, (dacă legea nu prevede altfel), indiferent de faptul dacă partea a fost sau nu prezentă la pronunțarea dispozitivului hotărârii.

În conformitate cu art. 369 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelul a fost depus în afara termenului legal, iar apelantul nu solicită repunerea în termen sau instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen.

Din materialele cauzei rezultă că la 22 noiembrie 2021 Judecătoria Strășeni, sediul Central a pronunțat dispozitivul hotărârii, prin care a fost admisă acțiunea depusă de Slavova Larisa.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 20 decembrie 2021 Severin Iurie, reprezentat de avocatul Valentin Ganea, a depus cerere de apel nemotivată împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând, admiterea apelului și casarea hotărârii din 22 noiembrie 2021 a Judecătoriei Strășeni, sediul Central.

Prin încheierea din 01 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, nu s-a dat curs cererii de apel depuse de Severin Iurie, reprezentat de avocatul Valentin Ganea, și s-a acordat apelantului termen de 10 zile, din momentul recepționării prezentei încheieri pentru prezentarea și cererii de apel motivate și a dovezii de achitare a taxei de stat în sumă de 75 lei. Totodată, s-a comunicat apelantului că în cazul în care nu va lichida neajunsurile menționate în termenul stabilit, cererea de apel nu va fi considerată depusă și va fi restituită fără examinare, cu toate documentele anexate la acestea.

La 19 ianuarie 2022, notarul Goncearuc Galina, a depus cerere de apel nemotivată împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând, repunerea în termenul de

atac, admiterea apelului, casarea hotărârii din 22 noiembrie 2021 a Judecătorei Strășeni, sediul Central cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

În motivarea cererii de repunere în termen a apelului, notarul Goncearuc Galina a indicat că cauza a fost examinată în absența sa. Despre emiterea hotărârii din 22 noiembrie 2021 a Judecătorei Strășeni, sediul Central, a aflat la 12 ianuarie 2022, iar la 19 ianuarie 2022 a fost depusă cererea de apel nemotivată.

Prin încheierea din 05 aprilie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost acceptată spre examinare cererea de apel depusă de Severin Iurie, reprezentat de avocatul Ganea Valentin și intentată procedura de apel în prezenta cauză civilă.

Prin încheierea din 05 aprilie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost stabilită pentru data de 03 mai 2022, ora 14:00, ședința de judecată în vederea examinării cererii de repunere în termen a apelului declarat de notarul Goncearuc Galina.

Ca urmare, prin încheierea din 03 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău, în temeiul art. 369 alin. (1) lit. b) CPC, a fost respinsă cererea depusă de notarul Goncearuc Galina, privind repunerea în termen a apelului și a fost restituit apelul declarat de notarul Goncearuc Galina, ca fiind depus în afara termenului legal, iar instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen.

Verificând circumstanțele cauzei în raport cu normele de drept citate supra și argumentele invocate în recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră justă soluția instanței de apel de respingere a cererii privind repunerea în termen al apelului și restituirea acestuia ca fiind tardiv, deoarece cererea de apel a fost depusă de notarul Goncearuc Galina peste termenul de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii prevăzut la art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă. Or, după cum rezultă din actele cauzei dispozitivul hotărârii a Judecătorei Strășeni, sediul Central a fost pronunțat la 22 noiembrie 2021, iar cererea de apel (nemotivată) a fost depusă de către notarul Goncearuc Galina abia la 19 ianuarie 2022, aproximativ peste 2 luni de zile, pe când termenul-limită de declarare al apelului a expirat încă la data de 22 *decembrie 2021 inclusiv (miercuri)*.

Totodată, în conformitate cu art. 116 alin. (1) și (3) din Codul de procedură civilă, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.).

Din normele legale citate supra rezultă că termenul de declarare a apelului poate fi restabilit dacă persoanele îndreptățite solicită prin cerere acest lucru. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului de procedură. Totodată, prin prisma jurisprudenței CEDO, nemotivarea de către instanță a temeiurilor de repunere a apelului în termen sau repunerea neîntemeiată în termenul de apel reprezintă o încălcare a dreptului la un proces echitabil.

Deși apelanta notarul Goncearuc Galina a solicitat repunerea în termen a actului de procedură, totuși contrar art. 116 CPC, nu a prezentat probe justificative ce ar confirma faptul imposibilității depunerii apelului în termenul de atac prevăzut de lege.

Totodată, în conformitate cu art. 100 alin. (1) din Codul de procedură civilă, cererea de chemare în judecată și actele de procedură se comunică participanților la proces și persoanelor interesate, contra semnătură, prin intermediul persoanei împuternicite, prin poștă, cu scrisoare recomandată și cu aviz de primire, prin intermediul biroului executorului judecătoresc, la adresa electronică indicată în cererea de chemare în judecată sau înregistrată prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, sau prin alte mijloace care să asigure transmiterea textului cuprins în act și confirmarea primirii lui, precum și prin delegație judiciară.

Potrivit art. 102 alin. (4¹), (5) și (6) din Codul de procedură civilă, participanții la proces înștiințați în mod legal o dată nu pot invoca necitarea lor pentru efectuarea actelor de procedură la o dată ulterioară. Prezentarea părții în instanță, în persoană sau prin reprezentant, acoperă orice viciu de înmânare a citației. Citația sau înștiințarea se trimite la adresa menționată de parte sau de un alt participant la proces.

Conform art. 105 alin. (1) și (5) din Codul de procedură civilă, citația și înștiințarea se trimit prin scrisoare recomandată cu aviz de primire sau prin persoana împuternicită de judecată. Data înmânării citației sau înștiințării se înscrie pe citație sau înștiințare în partea care se înmânează destinatarului, precum și pe cotor, care se restituie instanței. Citația sau înștiințarea adresată persoanei fizice se înmânează personal contra semnătură pe cotor.

Nu poate fi reținut argumentul invocat de notarul Goncearuc Galina precum că cauza a fost examinată în absența sa. Or, cert este faptul că recurenta a cunoscut că pe rolul Judecătoriei Strășeni, sediul Central se află spre examinare prezenta cauză civilă, prezentând referință la data de 14 martie 2018 asupra cererii de chemare în judecată, solicitat totodată, examinarea cauzei în lipsa sa (f.d. 25-26, Vol. I). La fel, materialele cauzei, atestă că în baza încheierii din 13 decembrie 2018 a Judecătoriei Strășeni, sediul Central, la data de 02 ianuarie 2019, notarul Goncearuc Galina a prezentat actele necesare pentru efectuarea expertizei judiciare grafologice, în vederea stabilirii autenticității semnăturii testatorului Croitor Anna.

Astfel, notarul Goncearuc Galina fiind o dată înștiințată în mod legal, nu poate fi invocată necitarea ei pentru efectuarea actelor de procedură la o dată ulterioară.

Nu poate fi reținută nici alegația invocată de notarul Goncearuc Galina precum că despre emiterea hotărârii din 22 noiembrie 2021 a Judecătoriei Strășeni, sediul Central a aflat la 12 ianuarie 2022, iar la 19 ianuarie 2022 a fost depusă cererea de apel nemotivată, deoarece indiferent de faptul dacă partea a fost sau nu prezentă la pronunțarea dispozitivului hotărârii, termenul de declarare a apelului de 30 de zile prevăzut la art. 362 din CPC, curge de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel, dar nu de la data recepționării (comunicării) actului judecătoresc sau încetării circumstanțelor care au dus la omiterea termenului de procedură.

Este irelevant argumentul recurentului precum că culpa nedepunerii în termen a cererii de apel se datorează primei instanțe care nu i-a expediat dispozitivul hotărârii. Or, odată notarul Goncearuc Galina a aflat că pe rolul Judecătoriei Strășeni, sediul Central se află spre examinare prezenta cauză civilă, urma să depună diligența și să întreprindă măsurile necesare pentru a-și proteja drepturile de acces la instanță, fiind obligată să se intereseze la intervale rezonabile de timp de soarta dosarului respectiv și să-și valorifice dreptul de atac al hotărârii primei instanțe în termenul prevăzut de lege.

Prin urmare, recurenta notarul Gonciaruc Galina nu a prezentat probe incontestabile ce ar indica aflare dânzei într-o veritabilă imposibilitate de a efectua actul de procedură în interiorul termenului legal.

La acest capitol se rețin dispozițiile art. 56 alin. (3) și art. 61 alin. (1) din Codul de procedură civilă, care stipulează că, participanții la proces sunt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. În cazul abuzului de aceste drepturi sau al nerespectării obligațiilor procedurale, se aplică sancțiunile prevăzute de legislația procedurală civilă.

Ține de menționat, că Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa promovează, cu consecvență cu titlu de principiu obligația părților de a se interesa de soarta procesului în situația în care ele au fost înștiințate despre inițierea și desfășurarea acestuia și de a-și proteja drepturile sale de acces la instanță (cauza Van Harn vs. Germania, nr. 7557/03 din 11 septembrie 2007).

Colegiul notează că respectarea termenelor legale constituie o obligație pozitivă a părților și are menirea să asigure buna funcționare a justiției, iar repunerea în termen poate fi admisă doar în cazurile expres prevăzute de lege și doar în situația în care partea când înaintează o cerință de repunere în termen, o justifică prin probe pertinente și admisibile în temeiul art. 116, 118, 121, 122 și art. 362 din Codul de procedură civilă, prin care s-ar dovedi că omiterea termenului a fost cauzată din motive întemeiate. Or, admiterea spre examinare a unui apel tardiv poate duce la încălcarea principiului securității raporturilor juridice garantat de art. 6§1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

În circumstanțele enunțate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră ca fiind legală și întemeiată încheierea din 03 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău.

Instanța de recurs accentuează că o asemenea soluție este compatibilă cu standardele inserate în textul art. 6§1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, încuviințarea exercitării unei căi ordinare de atac în urma rămânerii definitive a actului jurisdicțional valabil adoptat în lipsa unor circumstanțe fundamentale și obligatorii, ar însemna de fapt încălcarea principiului securității raporturilor juridice și a drepturilor celorlalte părți la un proces echitabil.

În susținerea opiniei enunțate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție invocă și hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului în speța Melnic c. Moldovei din 14 noiembrie 2006, definitivă din 14 februarie 2007, precum și hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului în cauza Ponomaryov c. Ucrainei, hotărârea din 03 aprilie 2008, definitivă din 29 septembrie 2008, unde se notează că deși în speță nu era vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe nou descoperite, ci de redeschiderea unui proces prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși reînnoirea acestui termen pentru motive neconvingătoare, reprezintă o soluție care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

Din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat și de a menține încheierea instanței de apel.

În conformitate cu art. 427 lit. a) și art. 428 din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de notarul Goncearuc Galina.

Se menține încheierea din 03 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Slavova Larisa împotriva lui Severin Iurie și notarului Goncearuc Galina, intervenient accesoriu Sîrbu Zinovia cu privire la declararea nulității actului juridic.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Dumitru Mardari

judecătorii

Victor Burduh

Mariana Pitic